

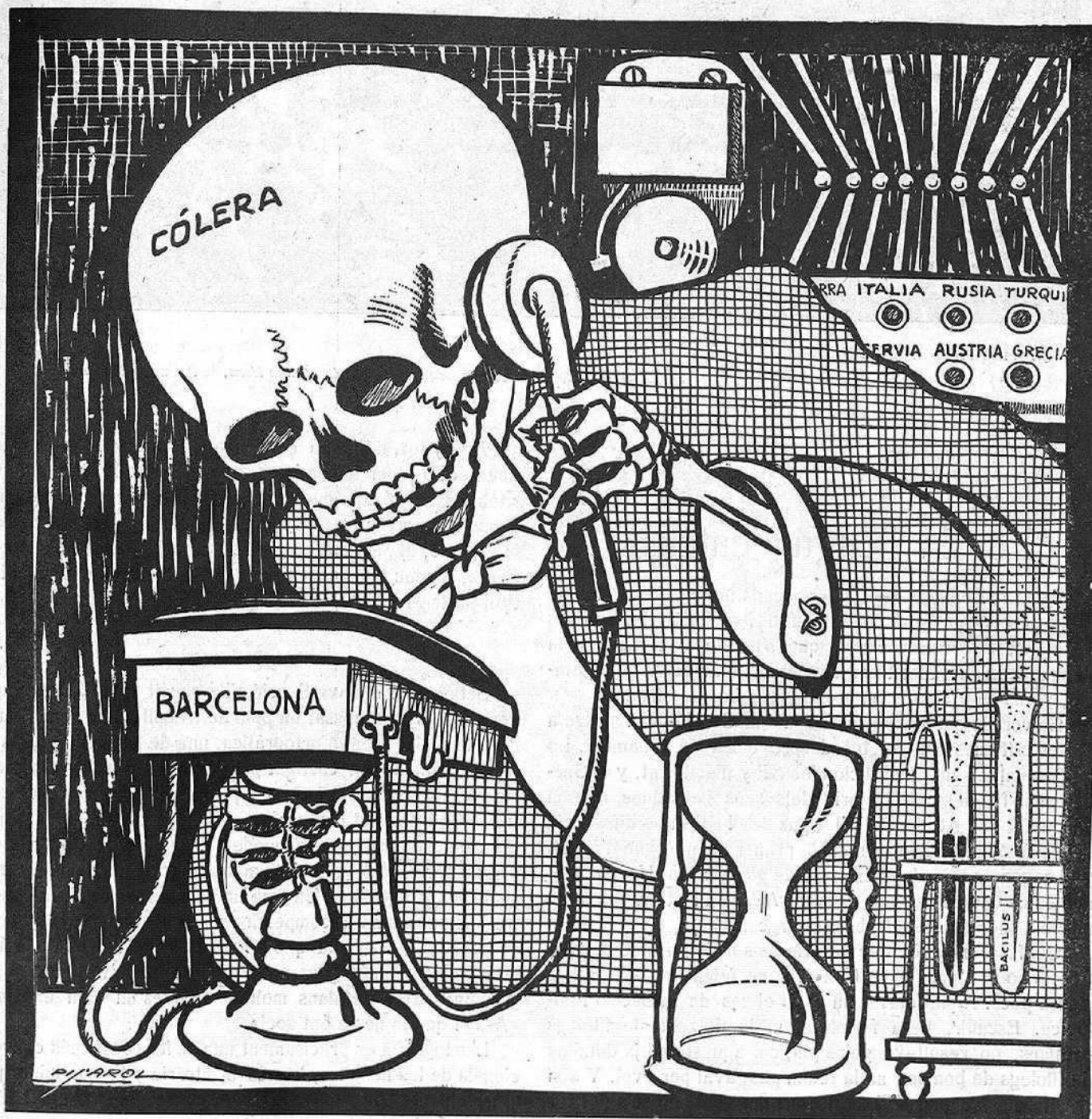
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

BARCELONA, 28 DE JULIOL DE 1911

NÚM. 1700 ————— ANY XXXIII

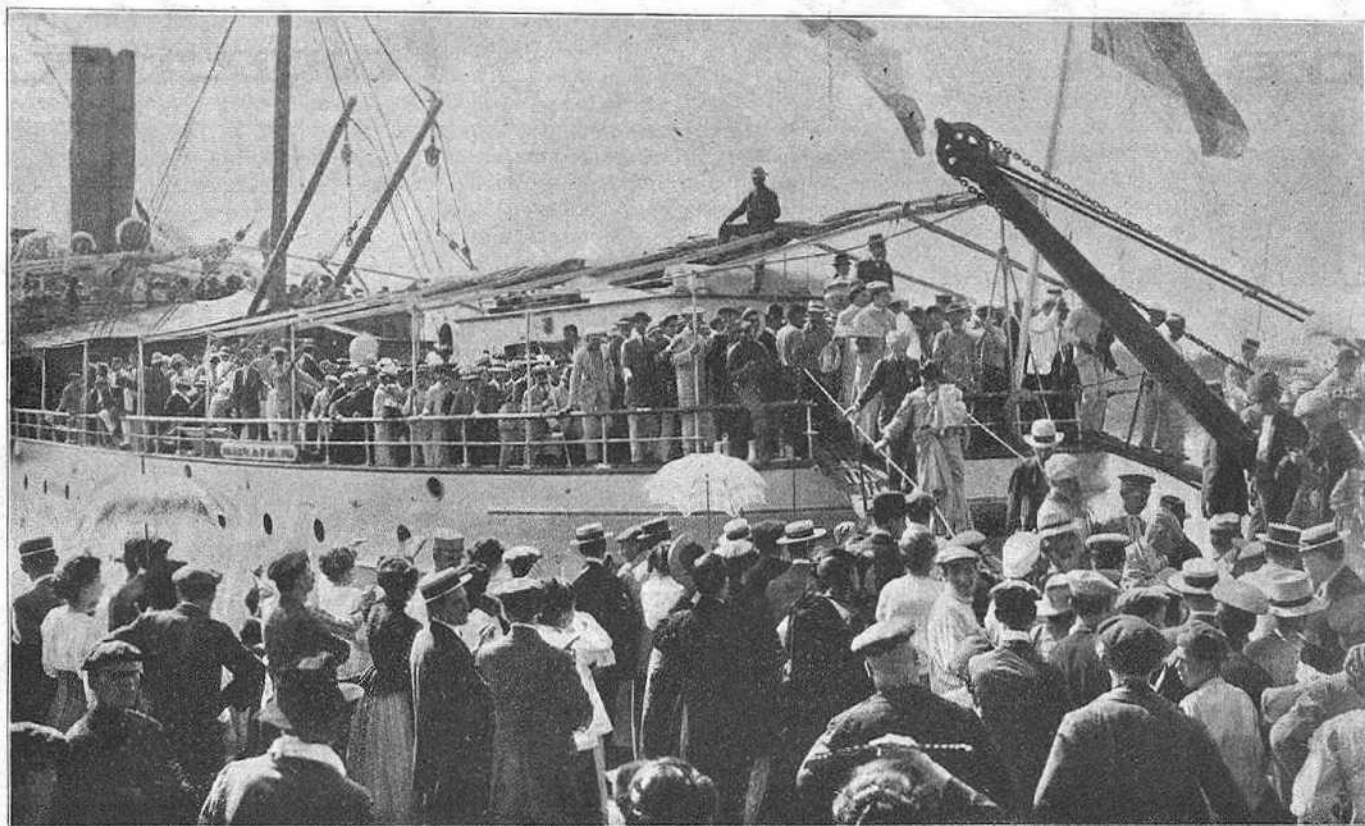
PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

10 centims ————— Atrassats: 20

AL TELÉFONO

—¿Què?... que si vinc, dieu?... Que voleu dir que no'n teniu prou ab en Serrallera?...

EL «MIRAMAR» A BARCELONA

Arribada de l'expedició balear, organitzada per *La Última Hora*, de Palma de Mallorca.

CRÓNICA

Per la llengua catalana

Quan, mesos enrera, fou publicada la nova de la creació de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans, desde les planes d'aquet setmanari, que s'ha fet vell escrivint la llengua catalana, alabàrem ferventment l'acord de la Diputació, y ens en prometerem proxims y soborosos fruits.

Es veritat que la composició de la Secció dona marge a certes crítiques, no del tot desproveïdes de fonament. Lo que'n cal es una institució d'estudi y d'activitat, y la Secció, si'n fixem en la majoria dels seus individus, resulta més aviat una Acadèmia. El tipus de l'Institut se diferencia del tipus de l'Acadèmia en que'l primer es un orgue d'estudi y el segon un lloc de lluent y de glorificació. Una Acadèmia es un daurat soplug d'*immortals*, y l'Institut un niu de mortals que estudien, treballen y recerquen.

Confessem, però, que la tria dels individus de la nova Secció no era pas fàcil. Una tria es feina ardua quan són massa pocs. Aquet darrer ha estat el cas de la Secció Filològica. Escullir, pera formar-la, mitja dotzena de filòlegs catalans, no resultava gaire pla, car aquesta mitja dotzena de filòlegs de bon pes no la tenim pas, avui per avui. Y així resulta que d'alguns dels individus designats no se'n pot fer paga per gaire cosa més que per la bona voluntat que, sens dubte, tindran.

Així y tot, allí hi ha en Pompeu Fabra, que val per tota una Secció y per tot un Institut, y en Segalà, que es un veritable savi. Y com que nosaltres som d'aquells en els quals l'esperit de crítica y la visió de les deficiències no porten a la negació, al pessimisme y al descoratjament, tenim la confiança, y aduc la convicció, que la Secció Filològica de l'Institut no trigarà a donar proves d'una útil activitat.

* *

Sabem que la nova Secció s'ha reunit ja diverses vegades y que s'ha esbossat un plan de treball. S'ha comensat ja l'estudi de la qüestió ortogràfica, una de les més urgents de l'idioma català, tan castigat per l'anarquia en aquesta matèria y escrit actualment de cinquanta mil maneres diverses. Aquesta diversitat ortogràfica arriba a extrems tan lamentables, que sovint els mots queden estrefats y resulten desconeguts per l'aplicació més o menys encertada dels diferents sistemes ortogràfics. Un que no conegui molt a fons el nostre idioma no podrà comprendre mai que la paraula *on* sigui exactament la mateixa que *ahont*. Les cinc lletres de la última's redueixen a dugues en la primera. Escrivint, corretgint y llegint textos catalans moltes vegades un hom exclama: «Ara sí que ja no sé ont soc!»

L'ortografia es precisament una de les coses més convencionals de les llengües, la més arbitraria y la que millor pot esser objecte d'una mena d'*ukases* intel·ligents. Actualment, enmig de l'anarquia regnant, ja s'hi remarca una certa tendència a l'unificació; d'això n'es prova l'adopció dels plurals

en es, avui generalisada, y el triomf quasi complert dels articles *el, els*. Però si haguéssim d'esperar que l'unitat ortogràfica ens vingués espontàniament, no arribarien pas a veurela els nostres ulls.

D'aquí a pocs mesos, doncs, la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans ens donarà tot un sistema ortogràfic racional y científic. Per l'autoritat de l'organisme que l'apadrinarà, la futura ortografia serà ràpidament adoptada per la gran majoria dels periodics y escriptors catalans. El nostre idioma n'haurà rebut un gros benefici. Y ja no serà possible que'ls nostres enemics fassin arma d'aquell argument (?), empleat un dia per en Romero Robledo al Congrés espanyol, al dir que'l catalanisme no era una cosa sèria, desde el moment que *La Renaixensa* escrivia *Lo Catalanisme* y *La Veu de Catalunya* posava *El Catalanisme*.

WIFRED

Notícies sensacionals

Durant tres o quatre dies, els pocs o molts espanyols que encara porten camisa han estat que no'ls arribava la camisa al cos.

Apenes se trobaven per atzar un parell d'ells, s'entaulava immediatament el nerviós diàleg:

—¿Còm ho tenim això del Moro?

—Malíssimament!... El Govern francès ha enviat l'*ultimatum* al nostre.

—¿Es dir que estem en perill d'havernos de barallar ab Fransa?

—Ab Fransa y ab el gall de la Passió, si les circumstancies s'ho porten.

—¡Sant Marc, santa Creu!... Per lo que pugui ser, no aniré pas a buscar la cèdula.

—Jo tampoc. Si en mitg d'aquet trangul hi petéssim, ¿de què'ns hauria servit el gasto fet ab aquest document?—

L'estat d'ànim del públic no es, en veritat, cosa gens extraordinària. ¿Qui no s'alarmava al llegir en la premsa els notícies que d'Alcazarquivir, de Tanger y de París ens envien?...

Dies hi ha hagut en que la secció telegràfica dels diaris ha semblat un cartell de l'antic Odeon en els temps gloriosos en que en Piquet el dirigia.

«Estamos sobre un volcán.»

«¿Cómo acabará ese drama?»

«El avisero de Marruecos.»

«La paz de Europa en peligro.»

Tot això en lletres ben negres y ben grosses, com si's tractés d'un mort de consideració, d'aquells que paguen quaranta duros per l'esquella.

Y no obstant, ¡que lluny estaven les coses de tenir la gravetat que'ls «ecos imparcials de l'opinió» li atribuïen!...

**

SPORT AMERICÀ

Si el públic tingués una idea aproximada no més de la manera que solen

ferse els diaris, les informacions sensacionals com la que'ns han «colocat» aquets dies passarien per davant dels seus ulls sense deixar més rastre que una lleugera rialleta.

Instrument de negoci y pera'l negoci creat, el periodic modern prefereix a una veritat petita una mentida ben grossa. Per xò quan no hi ha fets els inventa, y quan els que's produeixen són modestos y sense relleu, els infla, els abulta y els fa *sensacionals*.

Aixís ha succeït ara.

Va haverhi a Alcazarquivir un incident que, reduït a les seves naturals proporcions, no hauria donat materia pera omplir més enllà de mitja columna. Un tinent francès, especie de cipayo al servei del Sultà, havia anat, perquè sí, a buscar raons al destacament espanyol que ocupa aquella població africana. El qefe de les nostres forces l'envià a passeig, y aquí dona fi l'episodi.

¿Hi havia, pera'ls diaris, res més senzill que relatar el fet en breus paraules, sols pera que'l lector el conegués y pogués anarse'n a dormir tranquil?

Ah, no, senyors!... A l'ocasió la pinten calva, y ara que passen tan poques coses, ¡qualsevol resisteix a la temptació de convertir el petit incident en un drama en set actes, ab introducció, proleg y epilog!...

¿Còm resultarien interessants els diaris si no's fes aixís?

**

D'aquesta petita molècula n'ha sortit el món d'horror que durant tres o quatre dies ens ha servit la premsa espanyola.

—Els boxeadors s'enfaden perquè'l governador no'ls permet donar cops-de-puny... Ben tontos! Per què no organisen un miting contra la guerra?...

GOMA D'ESTIU

Les elegancies de Vichy.

Apuntes de O. Junyent.

La noticia, transmesa pel telègrafo, va arribar a les redaccions pobre y insignificant com era. Però'ls periodistes varen adornarla, varen vestirla, y, endossada al public ab tota la retòrica de les grans solemnitats, pujà a la categoria de fet sensacional, que arribà «a posar en perill l'equilibri europeu» y la tranquil·litat de les aigües mediterrànies.

Però això ha passat.

L'Europa's mira al Marroc ab les mans a la butxaca y el Mediterrani segueix tan blau y tan pacífic com abans de que'l tinent Thiriet anés a Alcazarquivir a fer el criatura.

Y els diaris, agotats aquet filó, que, certament, no ha donat pas lo que ells se figuraven, ja busquen quina petita noticia podran inflar y engrandir, pera, ab ella, espantar demà als seus mansissims lectors.

A. MARCH

Ba-rabassada

—Què tal? Ja ha estat a «La Rabassada»?

—Sí, senyora. Precisament, l'altre dia hi vaig ser; el dia de l'inauguració del nou establiment.

—Ah, sí? Conti'm, conti'm.

—Veurà... Tota la vida que havia sentit parlar d'aquella font magnífica, situada en el més admirable dels voltants de Barcelona... M'havien alabat tant aquella aigua, que, aprofitant una invitació que'm van donar, vaig dir-me: veshi; ara tindras ocasió de tastarla.

—Y què?... es tan excelent com diuen?

—Tot plegat va ser com un somni, un conte de fades, un prodigi il·lusionari per l'estil dels del Gran Raymond.

—Tinc entès que allò es un paradís..., que està tan ben situat...

—Hermós!... No'n pot tenir idea, senyora. Un punt deliciosíssim.

—Tot voltat de pins?...

—Els pins rai! Les pinyes que hi haurà, d'aquí a poc temps!

—Ab una temperatura fresca?...

—Fresquíssima!

—Ab una gran vista?...

—Grandiosa!

—Ab una elevació?...

—Estupenda!

—Ab un cel blau?...

—Blau y serè com un ull de peix.

—Ab unes atraccions a l'americana?...

—Unes atraccions a l'americana que sempre l'obliguen a posarse la mà a l'armilla.

—Y el confort, dintre l'establiment, deu ser extraordinari?

—Oh, oh, oh!... No veientho, no se'n pot fer carrec. Sab aquells salons amoblats que veiem al teatre quan surt una sala de casa rica?... Doncs

molt més bonics y molt més *regios* encara.

—Y el servei?

—El servei!... Sab aquells criats que surten a les operetes bufes?... sab el porrer de la Catedral?... els lacaios de la carrossa del marquès d'Alfarràs?... els cotxers del cotxe de morts de luxe?... Doncs molt més mudats y més tiessos, encara. Quines corbates més llustroses y quins guants més blancs, els mossos que serveixen la taula!... No hi ha cap senyor de la «peixera» del Circol del Liceu que puga compararshi.

—Què'm diu, ara?

—No, senyora, no... Tal com li dic. Y quines sales d'esbarjo, y quins miradors, y quines escalinates, y quins miralls, y quin teatret, y quin Casino!... y quins trenca-colls, a dintre'l Casino!...

—Y tot això, vostè, va tenir la fortuna de veureho?
 —Sí, senyora, sí... Tot això ho vaig veure y ho vaig seguir... Y més ulls hagués tingut, que més hermosures hi havia pera encantarshi.

—Digui que deu ser una delícia, doncs...

—Ah!... Y, finalment, vingué el dinar: quin apat, senyora meva!... No ho vulgui saber!... Ni en Peyo quan sopava ab la Sarah Bernhardt. Quin consommé, y quin salmó, y quin filet de bou, y quins pesols, y quin capó de Mans, y quin xampany dels quints Inferns!...

—Be, però ¿y de l'aigua?... y de la cèlebre aigua de «La Rabassada» ¿què me'n diu?

—De l'aigua?... Vaturalisto! Ara me'n recordo... Vetaquí que me'n vaig entornar sense tastarla!

FRA NOI

Camperola

De flor en flor, solícita l'abella
 va desgranant la seva cantarella
 pidolant a cada una un glop de mel;
 y les flors, agraiades, mel li donen,
 y, com enamorades, s'hi abandonen,
 tremoloses de goig y pur anhel.

Prò això que fa l'abella cada dia,
 volant de flor en flor, ab armonia,
 pel prat y per la vall,
 ¿qui sab si ho fa per gust ab alegria,
 o ho té com un treball?

LL. BARCELÓ Y BOU

Bon sastre el que coneix el panyo

D'un quant temps ensà han florit en la nostra ciutat tota una rècula de moralistes. Semblen, els més, gent que hagi tastat tota mena de pecats y conegui les més diverses formes de la temptació.

Un d'aquets, anomenat Rucabado, s'ha emprès, desde *La Ven*, la tasca difícil y perillosa de dirigir espiritualment als llegidors del diari regionalista, y seria mancar a la veritat deixar de fer constar que en la seva obra hi esmersa, l'esmentat senyor, tota la seva voluntat y les seves forces. En favor de la moral posa el senyor Rucabado en pràctica aquell adagi popular que parla d'*abocar el sac y les peres*.

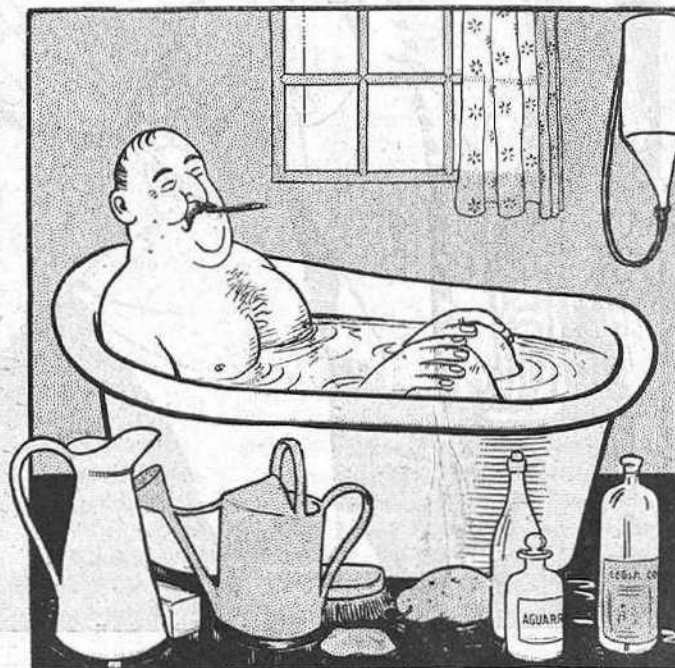
No fa gaires dies parlava el senyor Rucabado de *l'art en el cafè-concert*, establiments que ell anomena *Borses del treball* del vici. La descripció d'aquets llocs era feta ab tanta fidelitat, ab frase tan gràfica y termes tan precisos, que no es aventurat suposar que en la *Borsa del treball* del vici s'haurà passat, el senyor Rucabado, tanta estona com en les aules, baldament hagi sigut ab l'intent lloable de conèixer lo més a la vora possible lo mateix que pretén anatematisar.

Es impossible seguir al senyor Rucabado en les seves disquisicions pedantesques y latoses. Consignarem no més que, a judici de l'escriptor regionalista, la *Venus de Milo* y la *Salomé* devenen, en el cafè-concert, immorals, pel sol fet d'exposarse, segons en Rucabado, en un *antre de mercaderia sexual*. L'articulista—que sens dubte's coneix admirablement a sí mateix—creu que passa ab la *Venus de Milo* y la *Salomé* lo que a l'home Ruc...abado, que ho es sempre y a tot arreu...

LA PASSA

—Diu que corre tanta verola negra?... Això vol dir que an aquesta ciutat no hi farem cap mal paper.

REGIDOR A L'AIGUA

—Molt serà que aixina no se'm neteixa, de pas, la consensual...

En Rucabado necessitava, a *La Ven*, qui li fes parella, y ha trobat company en un col·laborador de la *Fulla artística*, el qual demana que les estatués nues se coloquin, en les Exposicions, en sales reservades, que podrien anomenarse de desnú.

Migrat serà el concepte que de la virtut, la noblesa y la templança dels llegidors de *La Ven* tindrà l'autor d'aquesta idea, que exposada a temps hauria contribuït, potser, a que'l dèficit que l'actual Exposició de Belles Arts deixarà sigués menys sensible. Una sala de desnú, convenientment anunciada, hauria pogut rescabalar al Municipi de les perdues materials sufertes a l'Exposició.

Diguiho si no la predilecció que han mostrat les nostres dames per l'*home del floret*, que per espai de tres mesos ha vist formarse aprop seu les més animades tertúlies femenines.

Y això que lo que'l col·laborador de la *Fulla artística* anomena *fragment sobrer* no depassa, en l'*home del floret*, les proporcions reconegudes com a vulgars...

JUST

El darrer bromista

Demà farà vuit dies del fet que vaig a contarvos.
Ab una de les invitacions ab que'l *Niu Guerrer* ha obse-

ELS AMOS DE BARCELONA

—Què penses, ara?
—Què penso?... Que qualsevol vagi a fóra, a passar l'estiu!...

quiat a L'ESQUELLA, vaig anar a visitar l'exhibició humorística ab que la popularíssima entitat solemnisa el seu cambi d'hos tatge.

De primer antuvi, quan tot just havia posat els peus al llindar del *Niu*, vaig ensopegar ab una cuina rústega, una d'aquelles cuines tradicionals a les cases de pagès de Catalunya, cuina que, per altra part, han imitat els constructors de pobles del *Niu* ab una justesa y propietat verament remarcables.

A la cuina del *Niu*—com en tota cuina pagesívola que s'estimi un tant aixís—no hi manca la corresponent llar de foc, simulada, aquesta vegada, per unes bombetes elèctriques de color vermell, convenientment disposades. Prop de la roja resplendor un banc de família contribueix a donar caracter an aquell recó del *Niu*, un dels més ben ensopegats de quants formen l'alard de ruralisme que es l'exhibició.

Assegut en el banc de que vos parlo hi havia dissabte un bon senyor, soci d'aquells del *Niu*, que coneixien els nostres pares ab la denominació de *plagues de la parroquia*. Repapat a l'espallier del banc, una cama damunt de l'altra, immobilitat com si fos tot d'una pessa, el *plaga de la parroquia*—darrer exemplar d'una generació que se'n va ab les runes de la Reforma—no tenia més anhel, no'l guiava altre desitg ni capia més ilusió que la d'esser pres pels visitants per un maniquí posat aposta en aquell lloc pera donar al quadro una major dosis de verisme.

Erem uns quants a contemplar el *plaga de la parroquia*, que, ab una paciència y una resignació dignes de més gran empresa, aguantava com si sentís ploure els xistos y els comentaris del public, no sempre enginyosos y de bona llei. Lo curios, lo trist pera ell y lo més significatiu als meus ulls es que, entre quants el miraven, no recordo n'hi hagués un sol que demostrés empassarse poc ni molt la *bola* inofensiva que'l *plaga de la parroquia* s'esforçava en endossar.

Aburrit, suat de mala manera, veient l'inutilitat del seu esforç, no tingué, al fi, més remei que, girantse de cara al public, esmaltar d'un acudit les bromes de la gent, donant d'aquet modo per finida la comedia.

El *plaga de la parroquia* que sèu a l'escó de la cuina del *Niu* no s'ha donat compte, per lo vist, de que'ls fanals que enllumenen la plassa del poble alsat pels seus consocis contenen en son interior una bombeta elèctrica, ni de que—com al principi hem dit—es la mateixa electricitat la que simula la rojor del foc ab que fa veure el *plaga* que s'escalfa els peus.

Y en aquet fet, en apariencia tan senzill, s'ha de buscar la causa de que ni l'exhibició del *Niu* ens entusiasmi com en altre temps ho hauria fet, ni la gent cregui als *plagues de la parroquia* que, desafiant la xafogosa temperatura d'aquestes nits d'estiu insuportables, s'aconhorten de suar com un forsat pera, al cap-d'avall, fabricar una broma casolana d'exit més que dubtós...

Boy

El couplet del dia

Sarassa!...

Ab la calor que ara apreta
tothom se queixa de que'n fa massa;
sarassa!...

Per xò el que pot se'n va a fòra
y an allí's dona bona vidassa.
Sarassa, els que no l'habillen
se tenen de fer la llesca
voltant pel passeig de Gracia
o be allà al Park a pendre la fresca.

Per xò els joves y les noies
es tiren al *Water-chut*,
que a dintre d'aquella barca
aquell que hi entra no'n surt aixut.

—Ai, dónalshi betum,
ai, dónalshi betum,
que a mi tant se me'n fum.

Dels cafès del Paralelo
va apoderarse'n com una passa;
sarassa!...

Y aquella gentada immensa
ara s'havia tornat escassa.
Sarassa, de cop y volta
van tenir la gran pensada
de fer festes cada dia
per' donar vida a la tal barriada.
Y allí, entre focs, y musiques,
y traques, y oli que bull,
surts ab un cap com un bombo
si un coet ab rabia no't buida un ull.
—Ai, dónalshi betum..., etc.

Els dependents no reposen
perquè millori la seva classe;
sarassa!...

RUMORS ALARMISTES

—Què diu que ha passat aquí, a l'Alcázar, entre francesos y espanyols?
—Res, home, res. Aquí no més hi som les franceses, y les franceses no donem disgustos, sinó... tot lo contrari.

Aixecant una bandera
de que avui dia treballen massa.
Sarassa, treballar volen
vuit hores d'una tirada
encara que al plegar trobin
que l'escudella ja es molt cobada.
Jo crec que molt més valdria
deixà el treball intensiu
y demanar cinc mil peles
per' reventarles durant l'estiu.
—Ai, donalshi betum..., etc.

J. STARAMSA

SOMNI DE PRIMAVERA, per Plàcit Vidal.—Aprop d'una vintena de composicions s'enclouen en aqueix simpatic volum de poesia viva y humana. En Plàcit Vidal es dels pocs autors veritablement ingenuus y independents que, al embat de tota mena de contrarietats y no disposats mai a donar gust a les modes literaries, van fent la seva via dret al seu ideal, sense escoltar-se al public y molt menys a la crítica. Aquets temperaments són els que, a la fi, solen donar quelcom consistent y profitós; per això admirem la seva fe y alabem la seva constancia. *Somni de Primavera* es un poemet líric ple d'anels fecondants, anels humanistes pel goig de vida y per l'afany de Bé universal que escampen. En alguns punts resulta boirosa y diluïda l'idea, però això es més culpa del lexic, que no es encara tot lo just y precís que cal en aqueix gènere de poesia, que de la manca d'intensitat en la concepció, sempre enlairada y sempre original.

AGUDEZAS.—Es el primer volum de la «Biblioteca Imperio»; consta de més de 70 planes y conté un centenar d'esclats d'alegria loca, recogida del ingenio ameno. Són xistos, quèntos curts, frases gedeòniques, espigolades d'aquí y d'allí ab l'intent de fer passar un rato distret. El tal llibret resulta molt propi pera viatge, pera'ls intermedis de teatre y pera llegir a la galeria, al costat del cantirret d'aigua fresca, doncs la seva literatura es de les que no encaparren, ans al contrari, molts dels graciosos acudits fan l'efecte d'una dutxa; y en aquet temps canicular, una dutxa... no es pagada ab diners.

SEPT SCIENCIES

□ □ ————— □ □

* *

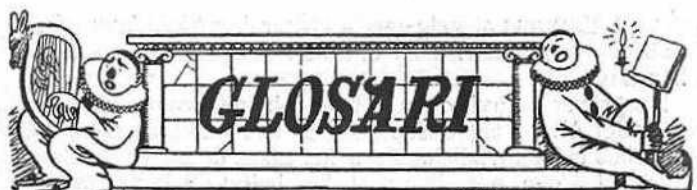
—Veus el camp, el jardí, l'horta?...
La Primavera ja es morta;
la matà el sensual Estiu
ab una bravada forta
de son xardorós caliu.

De la pobre Primavera
tan ufana y riallera
tu y jo hem vist l'enterrament.
L'han colgada al mitg de l'era,
dessota del blat ardent.

Les primaveres, quan moren,
tot ho assequen y desfloren
deixant rastre de tristor.
Els rossinyols, com les plorèn!
Com les anyoren, les flors!

A l'estació perduda
tu y jo, xicota volguda,
donemli també comiat...
ab una pregaria muda
al damunt del blat segat.

MAYET

DE LA GALANteria EN ELS TRAMVIES

Un amic nostre ha pres ja quinze banys de mar per prescripció facultativa. La seva veïna de replà, una jamona que, pel bigoti que du, sembla ser de les de pelo en pecho, ne porta presos trenta per capritxo. Y un y altra hi van a l'«Astillero» y a la mateixa hora, de manera que són molts els dies que's topen al sortir de casa, però, com que no han sigut mai presentats, encara que's coneguin com a veïns, no's parlen ni se saluden.

L'altra tarda el nostre amic, que viu a la Rambla de les Flors, va esperar inutilment que passés un tramvia vuid dels de la bandereta espanyola per davant de casa seva. Tots baixaven atapats de dones y criatures. La senyora veïna, impacienta, neguitosa, ab el malefí de bany a la mà, esperava, també, unes quantes passes més enllà.

—Va ple, senyora!... No s'hi cab!—deien invariablement els conductors, contestant a les repetides senyes de la jamona. Y els tramvies de l'«Astillero» passaven de llarg per davant d'aquell punt de parada.

L'amic nostre, que pateix d'ulls-de-poll y no li agrada estar dret entre apretades, ni que les apretades siguin de dona, va decidir-se a pendre un tramvia dels que tornen dels banys y, com que en aquell precís moment ne passava un de relativament vuid, va pujarhi ab l'intent de no moure's d'assegut y aixís poder tenir lloc de baixada.

Efectivament, el tramvia, a Parribar a Sant Antoni, cap de trajecte, se va vuidar del tot, y aleshores el nostre amic pogué triar el lloc més còmode del cotxe pera tornar avall.

Quan el cotxe, ja ple de dones y criatures, baixava altre cop en direcció a la Barceloneta y passava per la Rambla de les Flors, l'impacienta y neguitosa veïna del nostre amic encara era allí, a la mateixa parada, fent senyes ab el vano a tots els tramvies que passaven. Aquet cop el tramvia s'aturà pera que baixés una minyoneta, y la senyora aprofità la circumstancia del pany pera pujarhi y entatxonarshi a cops de colze, del modo que va poder.

—Entri cap a dintre, que potser l'unic senyor que hi ha s'aixecarà per vostè..., que porta sombrero!—va fer ab reticència una passatgera grassa y suadora que havia pujat a la plassa de Catalunya.

—No, muchas gracias,—respongué la veïna del nostre amic.—Demasiado conozco la galanteria de los catalanes.

El nostre amic, assegut entre una monja y una olorosa cocotte, passava els ulls pel diari fent el distret.

Feia el distret passant els ulls pel diari, però, acariyantse l'ull-de-poll ab el peu bo, li venien ganes de dirigitse a les famelles y exclamar:

—Una mica més de practica civilista, senyores meves!... Tan senzill que es això de tenir lloc pera seure en els tramvies!... Com?... Anant a les parades de cap de trajecte. Y a les parades de cap de trajecte s'hi pot anar de dues maneres: o caminant o pagant deu centims.

XARAU

MODES FLUIXES

—Y si anessim a banyarnos als Orientals, noies?
—A la platja, ara?... No, dona!... Els trajes de bany són molt gruixuts y molt calorosos.

PRINCIPAL.—Cinematògrafo, ab la mar d'interessants pel·lícules.

CIRCO BARCELONÈS.—Cinematògrafo. Dona 20 pel·lícules per 10 centims y ni aixís logra fer senyors. Se suposa que tota la culpa es de la temperatura, que, a pesar dels ventiladors, resulta inaguantable.

LICEO.—Tancat, a causa de trobarnos en plena estació canicular.

ROMEA.—Com que fa massa calò, tampoc hi ha funció.

TÍVOLI.—Regalen les butaques, però's veu que'l public no les vol ni regalades, perquè prou que li *regala* la suor cara avall. Veritat que pera veure *La tierra del sol* no cal moure's del mitg de la Plassa de Catalunya.

NOVEDADES.—Tancat hermèticament... *por todas partes*. Creiem que es per culpa de l'estiu rigurós que estem atravesant.

ELDORADO.—Vaga complerta. Fins que's giri una mica de fresqueta no pensa obrir ses portes.

GRANVÍA.—Per llogar, a conseqüència de la xafogor reinant en l'atmosfera.

EN REMULL

—Oi, senyoreta, que es bastant freda?
—No tant com vostè suposa.

NUEVO.—Empresa, artistes, musics y *taquillero* se n'han anat a estiuajar.

ESPAÑOL.—Tancades totes les portes, esperant temps millors y temperatures més agradables.

APOLO.—No hi ha funció, per motius de la canícula.

CÓMICO.—S'hi ha estrenat *El ciego del barrio*, una obra encara més pesada que l'atmosfera, que es tot lo que's pot dir.

MASSINI.—Tancat y barrat per massa exit. Hi ha el projecte de transformar la platea en piscina, única manera de fer algun quarto.

TRIUNFO.—S'hi fan terenyines per culpa de la molta calor y la poca gent.

ARNAU.—Res de comedia. Unes quantes senyores a la fresca... y sort d'això!

MODERNO.—Tancat a causa de l'estiu.

PALAU DE LA MÚSICA.—No està pera músiques, fent tanta xafogor.

ESPAÑA.—Tancat..., pera que passi la fresca.

IMPERIO.—Aquí no hi ha més *imperi* que l'imperi de Febus.

BOSQUE.—Noies maques y lleugeretes de roba. Gracies an aquesta *lleugeresa*, anem fent la viu-viu.

LA DELICIOSA.—Gran exit de la sarsuela *¡Al agua, patos!* De gent, no'n vulguin més.

SAN SEBASTIÁN.—Gran succés de la xistosa comedia *El restaurant de la platja*. No s'hi pot donar, materialment, un pas.

ASTILLERO.—Cada dia's reproduceix la sensacional obra *S'han acabat els quartos!*

ORIENTALS.—Empentes y cops de puny pera veure la magnífica funció, *Massa tall pera tan poc suc*.

NEPTUNO.—Idem, idem.

ZORAYA.—Idem, idem.

SANT MIQUEL.—Nou centims de lo mateix.

L. L. L.

Bombos medic-socials

¡Com si fosim a la Xina y no sapiguessim del modo que's fabriquen certes moxigangues com la de l'Institut Medic social!

¡Però homes de Deu y de l'Institut! ¿Que no comprenen que'l llautó se'ls veu d'una hora lluny?

Conferencies per aquí, banquets per allà, brindis, ovacions, apretades de mà entre'ls de la companyia de comics, gazetilles de favor; es una comicada que no para, no sosega, no dorm.

Cada dia, cada hora, cada instant, surt el nom de l'Institut. Que'l sabi tal (tots són sabis) fa això, que l'altre eminentíssim doctor farà allò altre, tot organísat per l'Institut Queraltó del qual, no ho dubtin, en depèn l'equilibri d'Europa y de l'Àfrica y la redempció, no dels espanyols, de l'humanitat entera.

Es una gatzara continua de bombos y platerets que té la gracia de fer riure a gent que'ls costa molt.

¡Tant mateix els senyors de l'Institut són massa bromistes!

Les ganes que'l president Queraltó té d'esser regidor no justifiquen que fassi fer de comparses fins a ex-delegats regis, que venen expresament de Madrid a parlar de medecina social, parlament que resultà una llauna més a la llista de les

EL CORC DELS GELOS

—Aquesta nit no pot ser, noia. He telefonat a la «Rabassada» que hi pujarem ab uns quants amics.
—Ditxosa Rabassada!... Tens sort que no la conec, o sinó un dia li arrencava el monyol!...

que's donen a l'Ateneo Barcelonés per compte y raó de l'Institut d'en Queraltó, el futur candidat a regidor lerrouxai-re que va disposat a protegir decididament la Companyia d'Omnibus La Catalana, perquè l'home es molt català. El senyor Casals està de sort. El felicitem.

S'ha vist cosa més rara?

El dijous, ab tota la magnificencia que en aquets actes sol emplearse, va inaugurar-se La Rabassada, grandíós establiment de recreo, instalat, com sab tothom, a l'altra part del Tibidabo.

La premsa, polsant les cordes més fines de la seva lira, va entonar al nou casino un coro d'alabances que trencava el cor. ¡Lo que va dir-se en aquelles ressenyes! Que la Rabassada seria l'orgull de Barcelona; que, gracies an ella, la nostra ciutat se posaria a l'altura de les primeres capitals del món; que allò era un paradís, un niu de delícies, un edèn encantat...

Això era el dijous.

**

Calculi's, doncs, la sorpresa ab que, el dissabte, el public

que tan hermós panegiric acabava de llegir, veuria en les columnes d'aquells mateixos diaris aquesta inesperada gazetilla:

«Por disposición gubernativa se presentó anoche en el Gran Casino de la Rabassada un delegado de policía, auxiliado por cuatro parejas de la guardia, sorprendiendo un partido de juegos prohibidos.»

Y punt.

Sobris, contra la seva costum, els diaris, després d'això callaven. La seva lira, vintiquatre hores abans tan armoniosament expressiva, restava muda.

Y es lo que deia el public, cantant en un to ben diferent del que'l dia anterior havia empleat la premsa:

¿Per què així us heu retractat?

¿Per què us heu girat així?

Si es veritat que algo ha passat, senyors: ¿què ha passat aquí?

□

SE veu que als francesos els disgustos que'ls dona la ditxosa qüestió africana no'ls treu del tot el bon humor.

Passat demà, diumenge, a Toulouse hi haurà toros, figurant com a primer espasa de la quadrilla el cèlebre Bombita.

Y tan engrescada està ab aquet motiu l'«afició» del Midi, que un diari tolosenc, després de fer saber als seus lectors que'ls toros que's correran aquell dia «seran andalusos, d'una ganaderia de Badajoz», lo qual, com se veu, no deixa de ser curiosíssim, dedica un bon espai a fer del Bombita un apassionat elogi que acaba ab aquesta deliciosa afirmació:

«L'elegancia y el somriure proverbial del torero sevillà són tot un poema.»

Això, parlant d'un homenot!...

¿Què deurien dir els amables francesos si's tractés d'una ballarina d'aquelles que, entre *olé!* y *olé!*, escampen a cada volta que donen una tonelada de sal?...

□

COSSES de la canícula.

Dimars havia de tenir lloc en el Consistori petit l'informació sobre'ls Consums.

Y, efectivament...

No s'hi van acostar ni els informadors, ni els que havien d'escoltarlos, ni ningú.

Raonablement, la calor excusarà tota falta de puntualitat mentres les informacions no's fassin en tapa-rabos y no's transformi en piscina el salonet del Consistori...

Així com així, tot han de ser *papers mullats*.

□

DIU un telegrama de Nova York:

«Els revolucionaris d'Haití guanyen cada dia més terreny.»

Sí; però, per molt que'n guanyin, no podran passar mai de 28.700 kilòmetres quadrats.

Perquè tota la nació no'n té més.

□

LEGEIXO que en un dels pals del tramvia de «La Rabassada» hi ha un lletrero que diu:

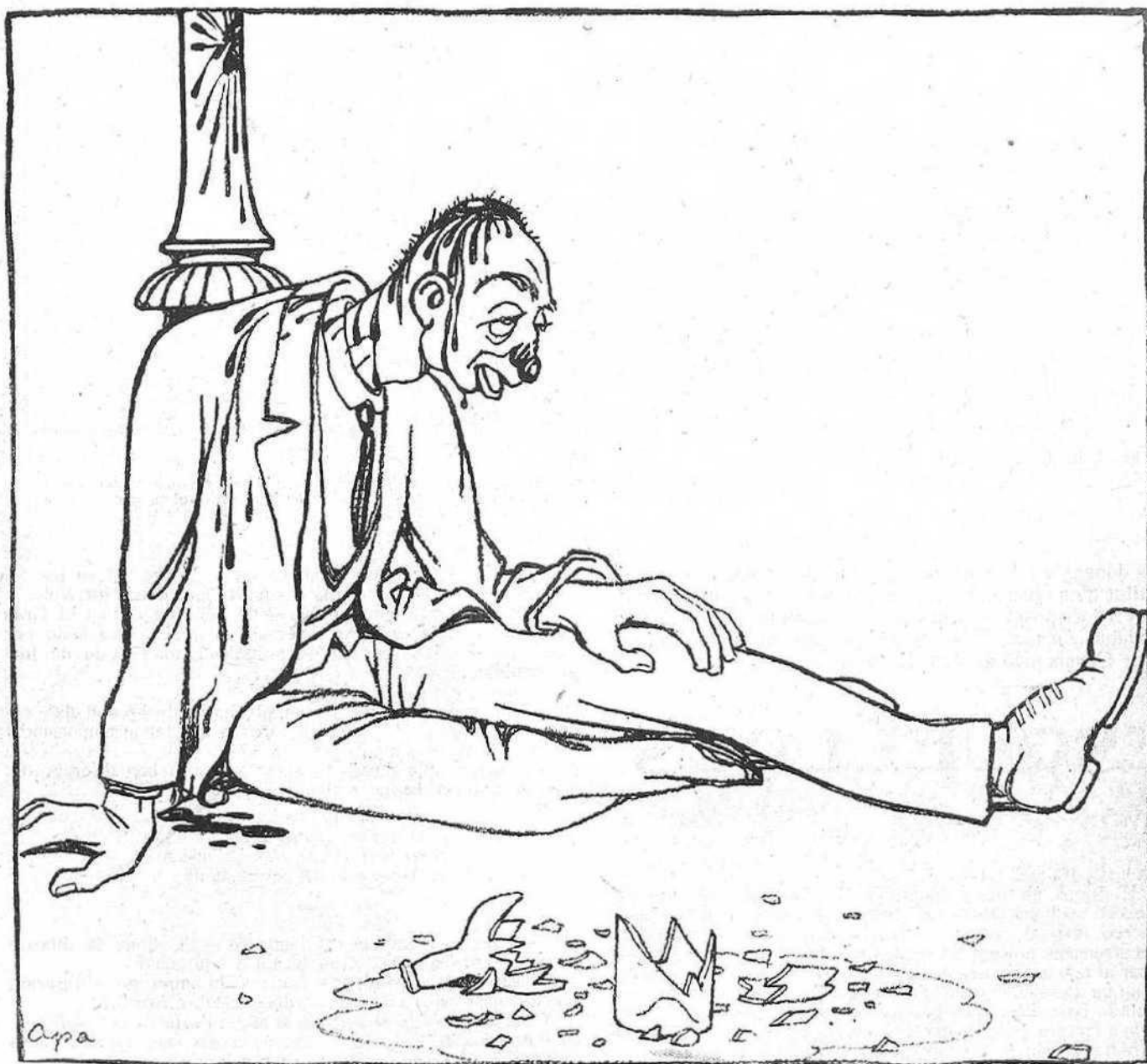
NO TOQUEU AQUEST PAL
PERILL DE MORT

Això sí que es pensar en tot. Fins ab els suicides.

No's podrà dir que l'empresa no dongui totes les facilitats!...

□

DUES vegades, en pocs dies, acaba de funcionar a Fransa la guillotina: la una a Vitry-le-François, aont s'ha aplicat la

AFORÍSTICA POPULAR

«Carn fa carn, y vi fa sang.»

última pena a un assassí anomenat Daviot, y l'altra a Saint-Mihiel, en qual població ha sigut decapitat el criminal Phapilipo, un apreciable ciutadà que's dedicava especialment a matar senyores velles.

Ja'ns sembla que estem sentint an en Canalejas:

—Sí, senyors, sí; el meu mirall, el meu model es Fransa. Per això, en la pròxima reforma del Codig penal vaig a suprimir la pena de mort...

□

DURANT dos dies havem tingut hostatjada a Barcelona una caravana de simpatics mallorquins, entre'ls quals s'hi comptaven bon número de regidors y periodistes de Palma.

Els periodistes varen ser obsequiats ab un dinar a «La Rabassada», y els regidors, ab un dinar a Belles Arts.

Ja ho saben, doncs, els mallorquins que no tenen la sort de ser ni periodistes ni regidors:

En aquet món, pera mamàrseles dolces, s'ha de ser o regidor o periodista.

□

SABEN aquelles bofetades que, temps enrrera, segons va dir la premsa, va donar un regidor lerrouxista a un altre regidor de la mateixa marca en el Saló de Conferencies de la Casa Gran?

Doncs, tot va ser un infundi...

Vista la qüestió el dijous de l'altra setmana davant del jutge municipal de la Llotja, quedà arxi demostrat, per declaració del mateix concejal *receptor*, que les tals bofetades no havien existit més que en l'imaginació extraviada dels periodistes que varen donar la notícia.

Per la nostra part, celebrem que l'assumpte hagi acabat aixís.

Tractantse de bofetades que cauen lluny, nosaltres sempre direm allò:

Ahí nos las den todas!...

□

AIXÒ comensa a normalisarse.

Diu un telegrama de París:

«Anant en bicicleta cap a l'aerodrom de Meudon, l'aviador Gamsa ha sigut atropellat per un automòbil, ab tan mala sort que ha quedat mort a la carretera.»

Avui un automòbil mata a un aviador.

Demà un aviador matarà als passatgers d'un automòbil.

Ens sembla molt posat en raó.

Bo es que ells mateixos, matantse ells ab ells, vengin als pobres mortals rasos que no anem ab automòbil ni volem ab aeroplà.

□

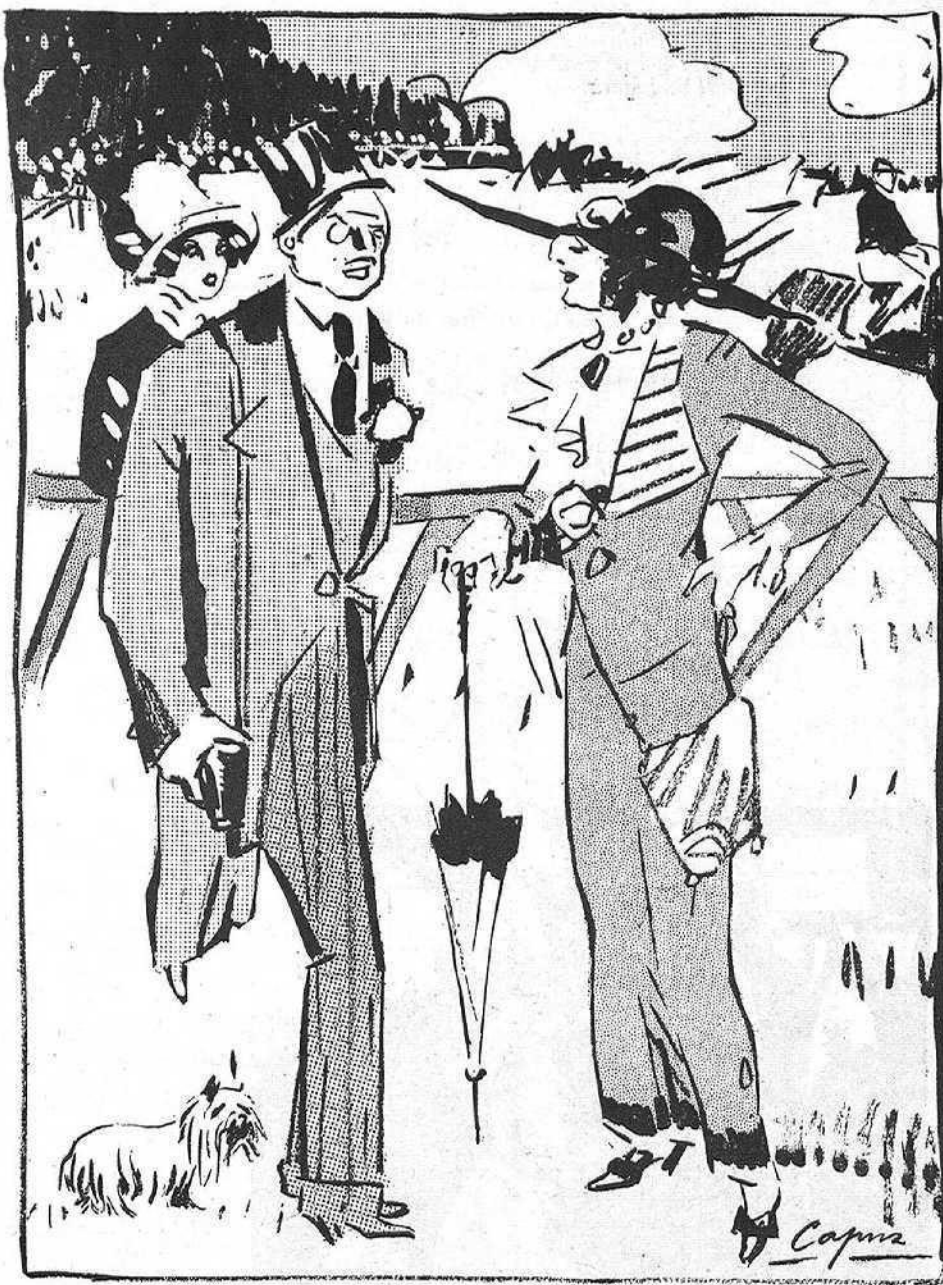
PETIT CORREU

Ha sigut inaugurada l'*Exhibició Humorística* que la societat *Niu Guerrer* acaba d'instalar en els seus salons (carrer Ample, 59).

Mitjansant invitació que la Societat graciosament facilita, l'*Exhibició* serà visible, de 9 y mitja a 11 y mitja de la nit, els dimars, dijous y dissabtes de cada setmana.

Un dels majors atractius de la Festa Major de Sabadell serà, sens dubte, el *Concurs de Sardanistes* que se celebrarà el vinent diumenge, dia 30, a les 10 de la nit, en el Camp del «Centre de Sports» d'aquella populosa ciutat.

A judici del Jurat, format per persones competents, s'adjudicaran dos premis de 400 y 200 pessetes a les dues colles que, ab arreglo a les Bases del Concurs, ne siguin mereixedores.

FENT L'ANUNCI

—Que si es herms això de «La Rabassada»?... Molt! Molt!... No't diré més que, després d'haverhi estat unes quantes hores, un home ja's pot morir.

—Encara que guanyi?

TRENCA-CAPS

XARADES

I

La primera es aliment;
la segona musical;
tersa inversa temps de verb
y població la total.

DOS AFICIONATS AL CINE

II

La primera es part del cos,
adjectiu doble-tercera,
en el vers la dos-primer
y un nom d'home prima-dos.

Hu-invers serveix per' pescar;
verb castellà *invers-segona*,
y veuras que un nom de dona
el *total* te donarà.

BENET NADAL B.

III

La *prima* es una vocal;
la *segona* musical;
el *tres* part de la persona,
y't donarà el meu *total*
un carrer de Barcelona.

A. B. (a) LO RECTOR DE VALLFOGONA

ANAGRAMES

I

La Pepa avui ha adquirit
tot total
a casa el perruquer Gual,
y els ha perdut tot seguit.

E. GERUBERN

II

L'altre dia a Barcelona
una *total* vaig comprar,
pera a la *Tot* regalar
que's casa ab el Noi de Tona.

MIQUEL ROCA

AL PARK

—Què volen dir aquets cartellets, pare?
—Vesho a saber!... Deuen ser arbres per llogar...

TARGETA

D.

T. GALDERI

LEON

Formar ab aquestes lletres, degudament combinades, el titol
d'un drama català.

JOAN ANTICH PUQUÍ

CONVERSA

—¿Vol venir, Ramon?
—¿Aont vas?
—Vaig a comprar menjar pera la...
—¿Pera qui?
—Rumia, que'ls dos ho havem dit.

JOAN ANTICH PUQUÍ

JEROGLIFICS

I

VER IATS OLA

ENRIC DOMENECH

II

1 Jmer 3
A
VI

UN QUE SUA SANG

III

NOTA NOTA
NEGACIÓ
ANIMAL

ZORAYA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

Administració y Redacció:
Llibreria Espanyola,
Rambla del Mitg, núm. 20
BARCELONA

Preus de suscripció:
Fòra de Barcelona,
cada trimestre:
Espanya, 3 ptes. -Extranger, 5

Número solt: 10 centims — Atrassats: 20

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

LLIBRE DEL DIA

PESSIGOLLES FINES

Anècdotes salades y acudits picants sobre les dones y l'amor

: : PREU: 2 RALS : :

FANTASIA POLÍTICA

LA REPÚBLICA ESPAÑOLA EN 191...

por Domingo Cirici Ventalló y J. Arrufat Mestres

UN TOMO EN 8.º, PESETAS 2

Edicions populars

d'en SANTIAGO

RUSIÑOL ❁ ❁

DEL BORN AL PLATA

: Preu: UNA pesseta :

Està agotantse l'edició de
la ja popularíssima obra

Les cent millors poesies de la llengua catalana

triades per

E. MOLINÉ Y BRASÉS

Preu: UNA pesseta

Edició en paper Japó, Pessetes 15

Edició en paper de fil, Pessetes. 6

CLÁSICOS CASTELLANOS

CERVANTES

DON QUIJOTE
DE LA MANCHA

Un tomo rústica, Ptas. 3

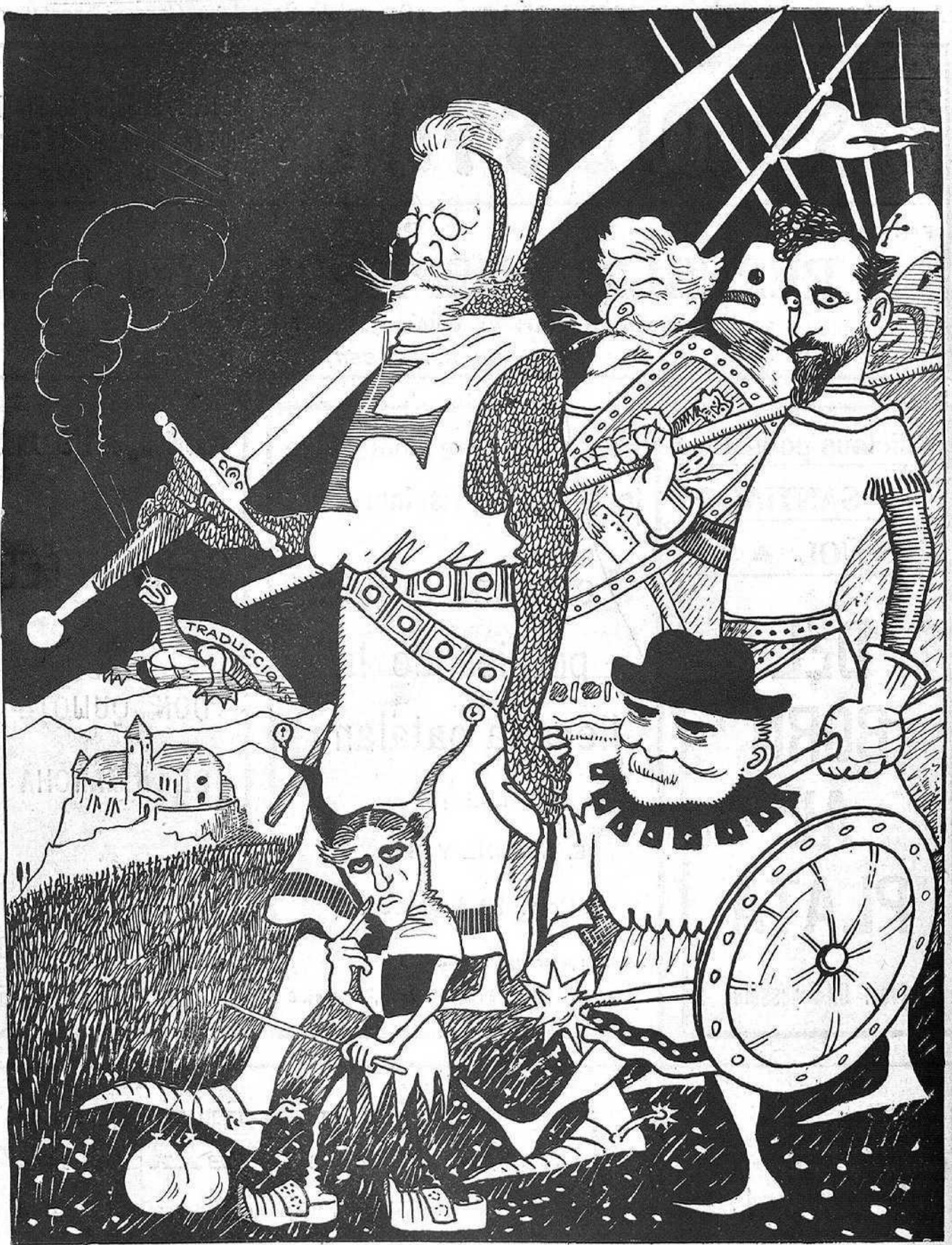
Un tomo encu. piel, " 5

ALGO

COLECCIÓN DE POESÍAS
DE J. MARÍA BARTRINA

Novísima edición, lujosamente decorada, Pesetas 4

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos si no's remet, ademés, un ral pera certificat. Als corresponents se'ls otorguen rebaixes.

PEL NOSTRE TEATRE

La santa creuada.